OPINII: Andrei Plesu

Baietii rai

Aparut in ziua de Joi, Iunie 10, 2004

A murit Ronald Reagan. La capataiul lui, nu s-au auzit decat cuvinte de pretuire. In timpul vietii, si mai ales in timpul presedintiei sale, fusese clasat insa de “lumea buna“ in categoria “baietilor rai“.

Mai intai era republican, ceea ce, pentru “lumea buna“ (adica pentru stanga luminata de pretutindeni) era, din principiu, un minus. Apoi era un simplu actor – si inca unul de mana a doua – ceea ce il facea suspect de histrionism, incultura si primitivism politic. Mai grav inca era anticomunismul lui “grosolan“. Cum isi putuse permite un presedinte american sa declare ca Uniunea Sovietica e un “imperiu al raului“? Cum sa admiti, daca esti un om fin, citit si bine orientat ideologic, ca marxism-leninismul e de aruncat la gunoi, asa cum indraznise sa spuna Reagan inca din 1982? Au mai fost si “Irangate“, si finantarea rebelilor din Nicaragua, si “Razboiul Stelelor“ (care va sa zica inarmare rautacioasa), si sprijinirea mujahedinilor din Afganistan, s.a.m.d. Una peste alta, omul era un reactionar, un exponent tipic al imperialismului, o fiara capitalista, fara lecturi si fara scrupule. Doar tarile Europei de Est il priveau cu simpatie, orbite cum erau de ura lor (irationala) impotriva sovietelor si a democratiilor populare. Astazi se recunoaste, totusi, ca radicalismul presedintelui american a contribuit decisiv la surparea sistemului geo-politic de la Yalta si ca fraza de incheiere a discursului sau de langa zidul Berlinului (“Domnule Gorbaciov, daramati zidul acesta!“) a avut o dimensiune profetica. Despre morti numai de bine...

Voluptatea de a blama America si pe mai toti presedintii ei a ramas insa un hobby al intelighentiei mondiale. E semnul de recunoastere al “oamenilor de bine“, expresia singurei gandiri politice corecte. Jean-Fransois Revel a facut, in “Obsesia antiamericana“, un tulburator inventar al acestui hobby. S-ar zice ca Statele Unite au o predilectie morbida pentru conducatori deviati: Truman, vanzatorul de cravate, Carter, vanzatorul de alune, Reagan, starul de filme B, Glenn Ford, (incapabil, cum se

spunea, sa mearga si sa mestece chewing-gum in acelasi timp), teroristul fundamentalist Bush Junior etc. Numai J.F. Kennedy, casatorit cu o doamna de educatie europeana si asasinat de forte obscure, a reabilitat cat de cat oficiul prezidential. In rest – o tara guvernata de “baieti rai“ si animata de instincte salbatice. De la Simone de Beauvoir, care deplangea, dupa al doilea razboi mondial, ocuparea Frantei de catre americani, pana la Habermas, care avertizeaza, astazi, asupra “unilateralismului“ iancheu, datorat tristei disparitii a Uniunii Sovietice, linia exasperarii “civilizate“ fata de monstrul atlantic e continua. E drept, nu toti americanii sunt defecti. Exista, slava Domnului, destui americani antiamericani. Exista si mari gesturi recuperatoare. (De pilda, participarea doamnei Madeleine Albright, in calitatea ei de secretar de stat, la aniversarea a cincizeci de ani de viata ai partidului comunist nord-corean, in toamna lui 2000). Dar imaginea de ansamblu ramane sumbra. Est-europenii si dreapta europeana incearca in zadar sa salveze aparentele, fluturand, dinaintea neamurilor, o alta lista de “baieti rai“: Saddam Hussein (cu care, in 1998, Kofi Annan invita lumea sa faca “business“), Gaddafi, Kim Jon Il, Mugabe, Mao Tse Dun, Pol Pott si Fidel Castro. E o diversiune. Adevaratii baieti rai sunt altii. Nu Ceausescu, ci Margaret Thatcher, nu Putin, ci Tony Blair, nu Stalin, conducatorii chinezi si iranieni, ci Ronald Reagan, George W. Bush si Berlusconi. Astia sunt marii agenti ai raului, astia pregatesc si “implementeaza“ acte de terorism abominabile, astia exporta dictaturi, astia ameninta institutiile democratice si statul de drept. Din fericire, ei mor din cand in cand, lasandu-ne sa oblojim cultul celorlalti. Aflu din ziare ca (lamentabilul) presedinte Bush a spus, curand dupa moartea lui Reagan, in zorii celebrarii istoricei “D Day“: “A facut ceea ce trebuia sa faca!“ Asa cred si eu. Dar asta nu-i va impiedica pe oamenii de bine din lumea intreaga sa demonstreze maine impotriva imperialismului american, purtand in varf de bat portretul lui Che Guevara.